



Almeerse vergunninghouders in beeld 2019

Gemeente Almere



Inhoud

Hoofdstuk 1: Inleiding	2
Hoofdstuk 2: Feiten en cijfers	4
Spreiding over de stadsdelen	4
Geboorteland, leeftijdsopbouw geslacht en huishoudenssituatie	5
Vertrek uit Almere	6
Peuters in het azc	6
Hoofdstuk 3: Taakstelling huisvesting.....	7
Ontwikkelingen in 2019 en doorkijk naar 2020	7
Wonen	7
Alleenstaande minderjarige vluchtelingen	8
Taakstelling eerste halfjaar 2020.....	9
Hoofdstuk 4: Participatie, werk, inburgering en maatschappelijke begeleiding	10
Werk en participatie	11
Sectorgericht inburgeren	11
Toeleiden naar werk	12
Werkervaring in de supermarkt.....	12
Maatschappelijke participatie	13
Uitstroom.....	13
Inburgering	14
Het participatieverklaringstraject (PVT)	14
Maatschappelijke begeleiding	15
Hoofdstuk 5: Toeleiding naar onderwijs	16
Opleidingsniveau	16
Taal	18
Onderwijs voor niet-leerplichtige vergunninghouders / pilot IB+	18
Hoofdstuk 6: Gezondheid verbeteren.....	20
Netwerk 'actief gezonder'	21
Vergunninghouders in de wijk	22
Ambassadeurschap gezondheid	22
Hoofdstuk 7: Kwetsbare groepen	24
Inzet jongere module voor ex-amv en jongeren	24
PrO traject: een traject voor jonge vergunninghouders.....	24
Hoofdstuk 8: Investerings en opbrengsten, een samenvatting.....	26
Inzet en investeringen beleidscapaciteit	26
Uitvoeringscapaciteit	26
Korte samenvattingen van de opbrengsten van de vijf ambities	27

Hoofdstuk 1: Inleiding

In 2016 stond de gemeente Almere, vanwege de hoge instroom van vluchtelingen, voor grote uitdagingen. Dit gaf aanleiding tot het ontwikkelen van het programma *Van vluchteling naar Almeerder* (in juni 2016 vastgesteld door de raad). In 2019 is het programma voortgezet vanuit het oogpunt dat gemeenten met ingang van 1 januari 2021 verantwoordelijk worden voor de nieuwe Wet Inburgering. In de werkwijze en de uitgangspunten zijn parallellen te zien tussen de ontwikkelde werkwijze die in Almere wordt gehanteerd en de nieuwe Wet Inburgering. De geleerde lessen vanuit het programma *Van vluchteling naar Almeerder* worden gebruikt bij de voorbereiding en de implementatie van de nieuwe Wet Inburgering.

Subsidies

In november 2017 is er een Europese subsidie verleend voor de uitvoering van diverse programmaonderdelen via het Fonds voor Asiel Migratie en Integratie (AMIF) voor de periode van april 2017 t/m maart 2020. Deze subsidie is van belang voor het voorzetten van diverse activiteiten in 2019. Vanaf 1 januari 2020 wordt er gewerkt aan de eindrapportage van deze subsidie.

In 2018 is er een onderzoek gestart naar de uitvoering en effectiviteit van de diverse elementen uit het programma *Van vluchteling naar Almeerder*. Het onderzoek wordt gefinancierd vanuit het onderzoeksprogramma *Vakkundig aan het werk* van ZonMw. Voor het onderzoek volgt een extern onderzoeksbureau 741 vluchtelingen tussen de 18 en 65 jaar, die tussen 1 januari 2016 en 31 december 2018 in Almere zijn komen wonen en die in deze periode ten minste een maal een bijstandsuitkering hebben ontvangen. Het onderzoek biedt de gemeente Almere en andere gemeenten inzicht in de effectiviteit van de aanpak, de werkzame bestanddelen en de wijze waarop effectiviteit vergroot kan worden. De focus ligt daarbij op werk en participatie.

Het onderzoek bestaat uit vier fases. In de eerste fase is de integrale aanpak voor vluchtelingen gedetailleerd beschreven en is een reconstructie gemaakt van de achterliggende beleidstheorie. In de tweede fase is een procesevaluatie uitgevoerd, waarbij aan de hand van een documentstudie, groeps gesprekken en individuele interviews is onderzocht in hoeverre de integrale aanpak in de praktijk wordt uitgevoerd zoals beoogd. In de derde fase is kwantitatieve studie gedaan naar de inzet van instrumenten en de arbeidsmarktuitkomsten van vluchtelingen. De vierde fase betreft een kwalitatief verdiepingsonderzoek, waarbij tien vluchtelingen intensief zijn gevolgd tijdens het traject dat zij hebben doorlopen. Aan de hand van trajectgegevens, interviews met vluchtelingen op verschillende momenten tijdens het traject en groepsinterviews met beleidsmakers en klantmanagers worden de ervaringen van vluchtelingen in kaart gebracht.

De reconstructie van de beleidstheorie is beschreven in een eerste deelrapportage (verschenen in 2018). De resultaten van de procesevaluatie en de eerste beschrijvende kwantitatieve resultaten van de uitkomsten van de aanpak zijn beschreven in een tweede deelrapportage (2019). In een overkoepelende eindrapportage wordt er dieper ingegaan op de uitkomsten van de integrale aanpak (voorjaar 2020). De resultaten van dit onderzoek worden gebruikt als 'geleerde lessen' bij de verdere implementatie van de nieuwe Wet Inburgering.

Monitor Almeerse vergunninghouders in beeld 2019

De monitor *Almeerse vergunninghouders in beeld 2019* richt zich op de effecten die bereikt zijn met het uitgevoerde beleid voor vergunninghouders. Deze monitor beperkt zich tot de vergunninghouders die vanaf 1 januari 2016 zijn gehuisvest in Almere, voor wie dit beleid van toepassing is. De effecten / leerpunten uit de monitor van 2018 zijn meegenomen in deze monitor. Voor 2019 en 2020 zijn er vanuit het Rijk financiële middelen beschikbaar gesteld om de huidige doelgroep extra te ondersteunen (in aanloop naar de nieuwe wet). Deze middelen zijn in 2019 ingezet voor extra duale trajecten en (financiële) ondersteuning van vergunninghouders waarvan de lening bij DUO niet meer toereikend was. In 2020 worden deze middelen naast bovenstaande zaken ook ingezet voor het opdoen van ervaringen op gebied van financiële zelfredzaamheid en het verhogen van het taalniveau.

In voorgaande monitors zijn vergunninghouders geënquêteerd met vragen over hun ervaringen om de lezer een beeld te geven van deze doelgroep. Om deze mensen meer een gezicht te geven is er voor gekozen om in deze monitor zes persoonlijke verhalen op te nemen. Deze Almeerders¹ zijn in december 2019 en januari 2020 geïnterviewd. Het zijn verhalen over mensen: van een nareiziger die haar volwassen zonen in Turkije heeft moeten achterlaten, van een jonge IB+ er wiens moeder onderweg is gestorven, een ondernemer die vol enthousiasme aan de slag is gegaan, een vrouw bezig met haar opleiding maar tijdelijk moest stoppen vanwege haar zwangerschap, een jonge vergunninghouder die werken en leren combineert en daarna nog meer wil leren en een 65+ er die blij is dat hij zijn oude dag in Nederland mag doorbrengen. Deze verhalen staan verspreid door de monitor, blauw omkaderd, en illustreren bepaalde taakaccenten.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beeld geschetst van de vergunninghouders die in Almere zijn komen wonen. In hoofdstuk 3 tot en met hoofdstuk 7 worden de hoofdambities besproken. Bij elke ambitie wordt een korte samenvatting gegeven van de investeringen en de effecten per ambitie. Tot slot wordt in hoofdstuk 8 een overzicht gegeven van de investeringen en de opbrengsten van het totale programma *Van vluchteling naar Almeerder*.

¹ De namen van deze mensen zijn bij de steller van dit rapport bekend.

Hoofdstuk 2: Feiten en cijfers

Bij de uitvoering van het programmaplan *Van vluchteling naar Almeerder* staan de vluchtelingen met een verblijfsvergunning centraal die vanaf 2016 in Almere wonen. Er wordt onderscheid gemaakt in vier subdoelgroepen:

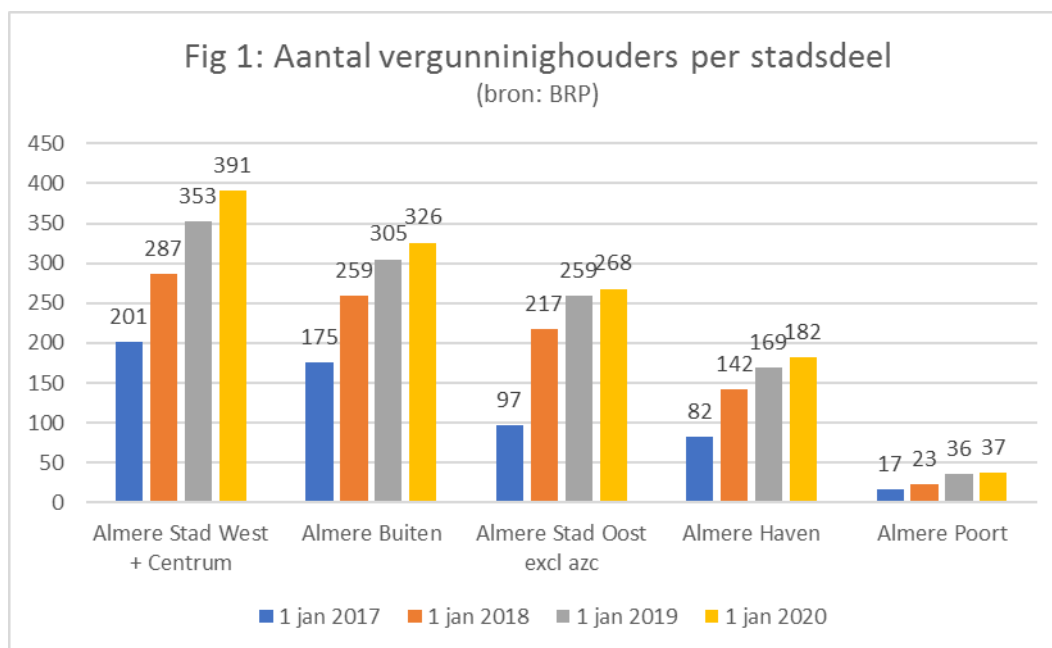
- de grootste groep zijn vergunninghouders die (na verblijf op het azc) in Almere wonen.

De andere drie doelgroepen zijn veel kleiner in aantal:

- alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv's) die vanaf 2016 in Almere wonen;
- vergunninghouders die vanaf 2016 in Almere wonen of verblijven in het azc in Almere en die aan Almere 'gekoppeld' zijn, dat wil zeggen dat ze op termijn in Almere komen wonen.
- peuters in het azc, die wel of niet gekoppeld zijn aan Almere.

Spreiding over de stadsdelen

Van alle vergunninghouders die op 1 januari 2020 in Almere woonden, behoren er 1.204 tot de doelgroep van het Programmaplan². In 2018 waren dit er 1.131. De meeste vergunninghouders wonen in Almere Stad West + Centrum en in Almere Buiten. In deze twee stadsdelen stegen de absolute aantallen vergunninghouders ook het meest (figuur 1).



²De bron van de gegevens in deze paragraaf is de BRP en kan afwijken van de cijfers van Provincie Flevoland. Wanneer we in het vervolg van dit rapport over 'vergunninghouders' spreken, doelen we uitsluitend op de vergunninghouders die vallen onder de doelgroep van het Programmaplan.

Geboorteland, leeftijdsopbouw geslacht en huishoudenssituatie

Het aantal herkomstland van de Almeerse vergunninghouders stijgt. Op 1 januari 2020 kwamen ze uit 46 verschillende geboortelanden. Een jaar eerder ging het nog om 40 landen en het jaar daarvoor (2018) om 33 geboortelanden. Het merendeel van de vergunninghouders komt uit Syrië, maar hun aantal bleef stabiel en hun aandeel nam af van 67% in 2018 naar 58% op 1 januari 2020. In 2019 nam vooral het aantal vergunninghouders van Ethiopische, Iraanse en Pakistaanse herkomst toe, zie figuur 2.

Figuur 2. Aantal vergunninghouders in Almere naar geboorteland, stand 1 januari 2020

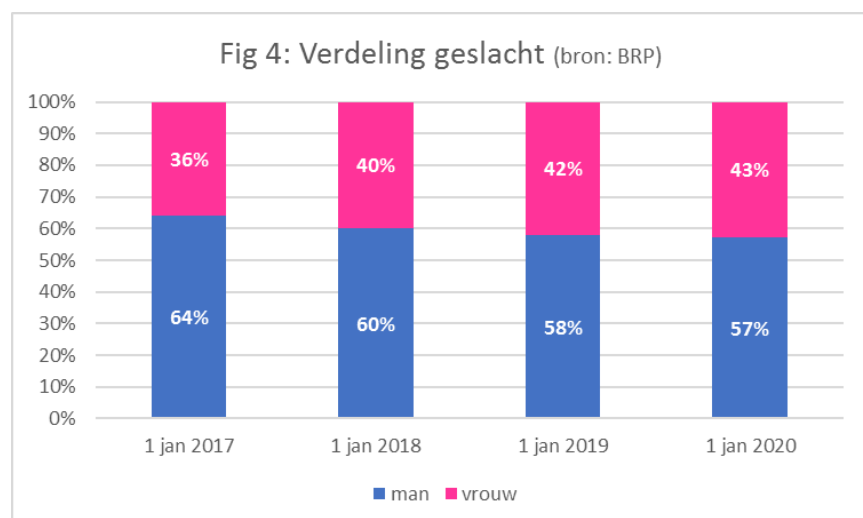
Geboorteland	2017	2018	2019	2020
Syrië	381	626	698	699
Eritrea	43	69	97	101
Ethiopië	27	37	58	73
Irak	33	41	62	69
Iran	24	37	51	67
Afghanistan	11	29	33	35
Pakistan	<10	<10	22	32
Azië overig	22	40	61	60
Afrika overig	20	37	35	53
Europa	<10	< 10	10+	10+
Z/M Amerika	< 10	< 10	< 10	< 10
Totaal	572	928	1131	1204

Vier op de tien vergunninghouders zijn tussen de 23 en 44 jaar, een kwart is kind. Het aantal 45 tot 64-jarigen stijgt sneller dan andere leeftijdsgroepen, het aantal kinderen neemt juist af (figuur 3).

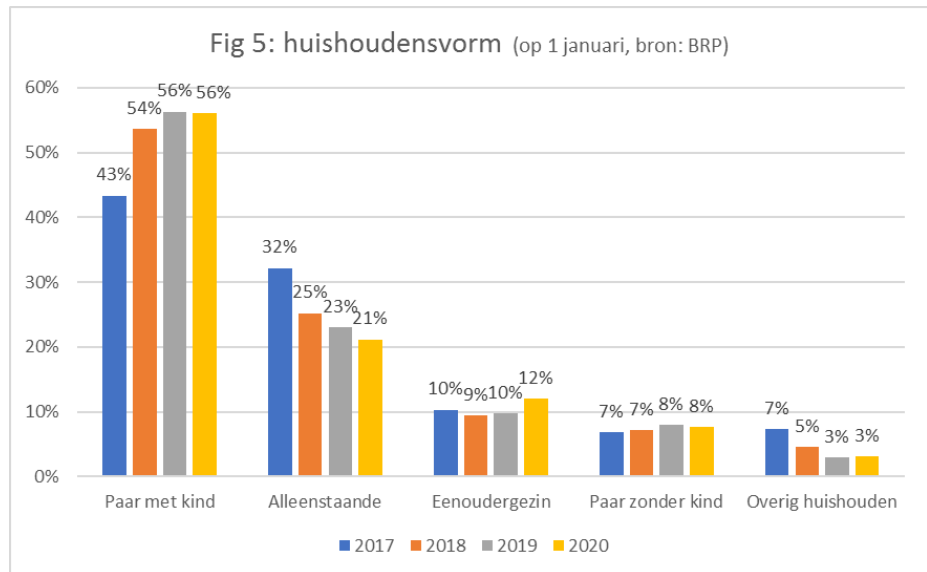
Figuur 3. Aantal vergunninghouders in Almere naar leeftijdsgroep, stand 1 januari 2020

	2017	2018	2019	2020
0 t/m 17 jaar	188	287	314	308
18 t/m 22 jaar	68	153	180	183
23 t/m 44 jaar	261	371	472	523
45 t/m 64 jaar	50	105	151	174
65 + jaar	5	12	14	16
Totaal	572	928	1131	1204

Het aantal vrouwen onder vergunninghouders stijgt sneller dan het aantal mannen: op 1 januari 2017 was nog 36% van de vergunninghouders vrouw, tegen 43% op 1 januari 2020. Op 1 januari 2020 gaat het om 689 mannen en 515 vrouwen (figuur 4).

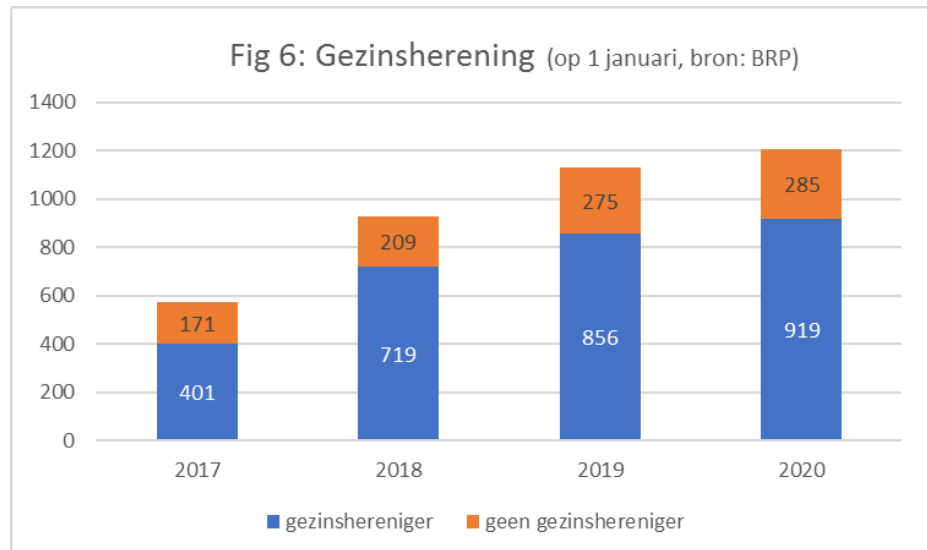


Steeds minder vergunninghouders zijn alleenstaand en het aantal vergunninghouders in een eenoudergezin neemt toe (figuur 5). Het aandeel vergunninghouders dat leeft als 'paar met kind' is stabiel gebleven. Van de 308 minderjarige vergunninghouders groeien de meesten op



in een huishouden met twee ouders, 57 leven in een eenoudergezin. Ook zijn er enkele alleenstaande minderjarige vergunninghouders.

Ten opzichte van vorig jaar groeide het aantal vergunninghouders in Almere dat hier gekomen is als gezinshereniger met 63 mensen, tegen 10 nieuwe eerste vestigers. Van de 1.204 vergunninghouders is een kwart hier ooit gekomen als eerste vestiger (figuur 6).



Vertrek uit Almere

Op 1 januari 2019 waren er 1.131 vergunninghouders uit de doelgroep. In de loop van 2019 verhuisden van hen 30 naar een andere Nederlandse gemeente, twee naar het buitenland en vier naar een onbekende bestemming.

Peuters in het azc

Op 1 januari 2019 verbleven er 17 peuters in het azc, een jaar eerder waren dit er 11. Deze peuters kunnen wel of geen verblijfsvergunning hebben en wel of niet gekoppeld zijn aan Almere.

Hoofdstuk 3: Taakstelling huisvesting

Extra investeringen	Regulier beleid	Kosten x € 1.000,-	Effecten
Kosten die meegenomen zijn ihkv onzelfstandige huisvesting (leegstand, herstelkosten, woonbegeleiding, huurderiving)		181	121 personen gehuisvest, zelfstandig en onzelfstandig.

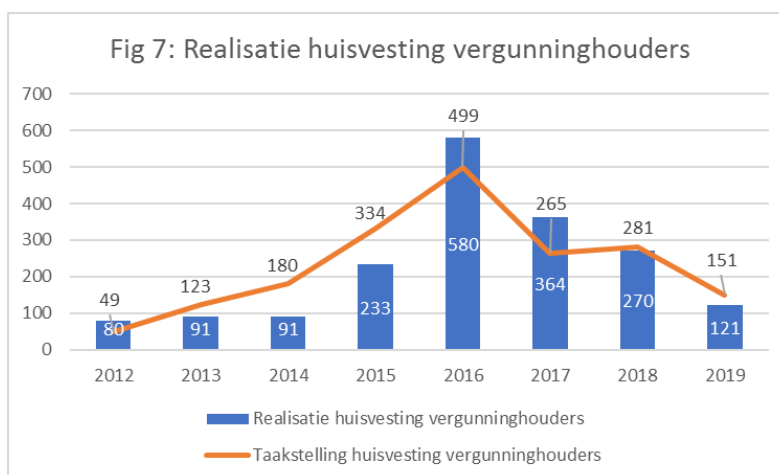
Ontwikkelingen in 2019 en doorkijk naar 2020

De taakstelling voor 2019 is in de loop van het jaar door het Rijk naar beneden bijgesteld. Dit had niet zo zeer te maken met een dalende instroom in Nederland, maar met een langere doorlooptijd bij de IND, waardoor er minder vergunningen werden afgegeven dan was voorzien. De oorzaak hiervoor waren capaciteitsproblemen bij de IND en de keus om de IND voorrang te laten geven aan het (afwijzend) besluiten over verzoeken van mensen uit ‘veilige’ landen. Het realiseren van de taakstelling werd hierdoor op gemeenteniveau ook bemoeilijkt: veel van de personen die door het COA aan Almere waren gekoppeld waren nareizigers (bij gezinshereniging). Door de vertraagde procedure waren wel voldoende personen gekoppeld, maar konden deze (nog) niet worden gehuisvest. Verder werd realisatie bemoeilijkt door administratieve problemen bij een van de corporaties, waardoor minder woningen beschikbaar waren. Dit probleem is inmiddels opgelost. Het Rijk verwacht dat de taakstelling voor 2020 weer ongeveer op hetzelfde niveau uitkomt. Voor Almere betekent dit een lichte groei, omdat de taakstelling wordt berekend op basis van het aantal inwoners van een gemeente ten opzichte van het aantal inwoners van Nederland. In de loop van 2020 wordt gekeken of het onzelfstandige huisvesting wordt voortgezet in de zeven vrije-sector huurwoningen van de woningcorporaties en vier van een commerciële verhuurder.

Wonen

In 2019 zijn in totaal, volgens de telling van het COA van eind december 2019, 121 vergunninghouders in Almere gehuisvest op een taakstelling van 151. Dit zijn alleenstaanden, gezinnen en nareizigers³. Hiermee is een achterstand van dertig personen ten opzichte van de taakstelling ontstaan, zie figuur 7.

Voor een deel betreft dit een administratieve achterstand, veroorzaakt door het verschil tussen de datum van ondertekening van het huurcontract voor de kamer of woning en de feitelijke verhuizing uit het azc: wanneer de ondertekening in de tweede helft



³Alleenstaanden worden zoveel mogelijk onzelfstandig (kamergewijs) gehuisvest. Hiervoor zijn kamers in vrije-sector-huurwoningen en in voormalig zorgvastgoed beschikbaar.

van december is, wordt de uitstroom door het COA geregistreerd in januari van het volgende jaar. Feitelijk valt de achterstand lager uit.

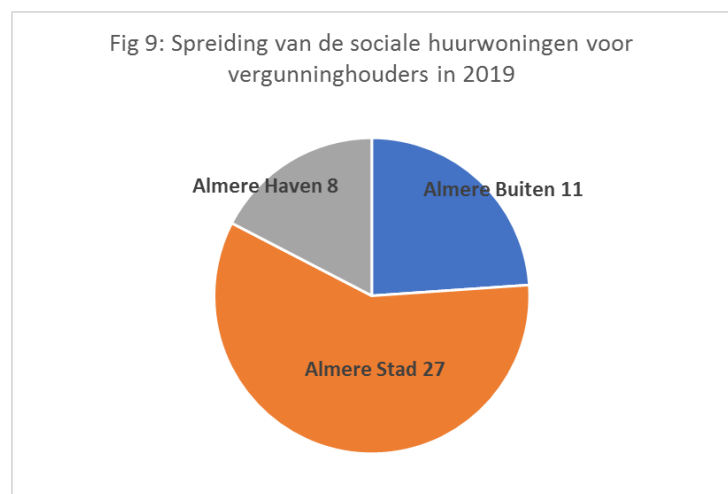
In figuur 8 is af te lezen hoeveel woningen van corporaties zijn ingezet voor de huisvesting van vergunninghouders en hoeveel vergunninghouders daarmee gehuisvest zijn⁴.

Figuur 8: Spreiding vergunninghouders over woningen in 2019⁵

	Aantal woningen	Aantal personen
De Alliantie	9	28
GoedeStede	22	40
Ymere	15	45
Totaal	46	113

Verspreid over de hele stad⁶ en onderverdeeld naar type zijn hiervoor 46 sociale huurwoningen en vier onzelfstandige eenheden ingezet, zie figuur 9.

Alleenstaanden worden zoveel mogelijk onzelfstandig (kamergewijs) gehuisvest. Hiervoor zijn kamers in vrije-sector-huurwoningen en in voormalig zorgvastgoed beschikbaar. Bij huisvesting bij een referent (gezinshereniging) is geen nieuwe woning nodig.



Alleenstaande minderjarige vluchtelingen

Op 1 januari 2019 waren (na de beëindiging van de groepsgewijze opvang bij Jade en Vitree) de laatste vier daar geplaatste amv's door de gemeente uitgeplaatst. Er is nu alleen nog sprake van een klein aantal amv's die door voogdijinstelling Nidos zijn ondergebracht in pleeggezinnen. Volgens opgave van Nidos gaat het hier om ongeveer vijf personen (het aantal fluctueert in de loop van het jaar). Bij het bereiken van de 18-jarige leeftijd vallen zij onder de verlengde jeugdzorg. In een enkel geval komt het voor dat de gemeente op grond van de landelijke afspraken hiervoor een onzelfstandige wooneenheid beschikbaar stelt.

⁴De cijfers tellen niet steeds tot dezelfde getallen op, maar zijn op zich allemaal juist. De detailverschillen worden veroorzaakt door verschillende meetmomenten van COA en gemeente en verschillende momenten van registratie bij gezinshereniging.

⁵Het verschil tussen de COA-cijfers en de cijfers op basis van de toegewezen corporatiewoningen wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de onzelfstandige huisvesting.

⁶Door de kleine aantallen woningen per wijk (maximaal 5) is het uit privacy-overwegingen niet doenlijk figuur 9 verder uit te splitsen.

Taakstelling eerste halfjaar 2020

De verwachting is dat de jaarlijkse taakstelling voor 2020 ongeveer gelijk is aan die van 2019, ongeveer 150 personen. Daar komt dan nog wel de achterstand uit 2019 bij. Voor het eerste halfjaar staat de taakstelling op 65 personen, aangevuld met de (administratieve) achterstand uit het tweede halfjaar van 2019 van 30 personen. Dit is ongeveer tien procent lager dan in de eerste helft van 2019. Voor de tweede helft van 2020 heeft het Rijk nog geen prognose afgegeven; de verwachting op dit moment is dat dit voor Almere zal gaan om 70-75 personen (exclusief een eventuele achterstand na het eerste halfjaar van 2020).

Het verhaal van een nareiziger

In juli 2017 kwam ik, via Turkije, vanuit Syrië naar Nederland. Samen met mijn twee dochters (nu 11 en 16 jaar) zijn we mijn man nagereisd. Hij was al eerder naar Nederland gekomen. Tot eind april 2018 hebben we in het azc gewoond, daarna was er een huis voor ons beschikbaar in Parkwijk. Onze twee zonen zijn nog in Turkije en daar zijn ze geregistreerd als vluchteling. Ze zijn te oud voor gezinshereniging (nu 29 en 31 jaar). Hun diploma's zijn in Turkije niet geldig. Daarom moeten ze daar opnieuw hun studie weer oppakken als civiel ingenieur en docent. Ze kunnen niet werken, dus wij ondersteunen hen financieel vanuit Nederland. Ik ben erg verdrietig dat ons gezin niet compleet is. Hun situatie verslechtert met de dag, ze worden erg gediscrimineerd. Daarom hebben ze twee pogingen ondernomen om toch naar Nederland te komen, bij de eerste poging zijn ze gepakt door de douane en bij de tweede poging is hun boot gezonken. Ze waren bijna dood, ze hebben twintig minuten in het water gelegen. Ik maak me erg veel zorgen om hen, elke dag.

In het begin was het in Nederland niet makkelijk voor me. Ik was vijf jaar gescheiden geweest van mijn echtgenoot, dit heeft een zware wissel getrokken op onze relatie. De hereniging was ook moeilijk voor mijn echtgenoot. Ook financieel hebben we het moeilijk, omdat we onze zonen in Turkije met geld ondersteunen. Mijn man werkt bij Post NL.

Ik vind het heel leuk om Nederlands te leren. Nu ga ik nog naar school om beter Nederlands te leren spreken en misschien ga ik binnenkort naar de Participatiefabriek. En wij zijn heel trots op onze dochters, een zit op de basisschool en de ander zit op de middelbare school, in het derde jaar van de TL. In Nederland zijn er geen problemen.

Hoofdstuk 4: Participatie, werk, inburgering en maatschappelijke begeleiding

Extra investeringen	Regulier beleid	Kosten x € 1.000,-	Effecten
Ondersteuning maatschappelijke begeleiding	Deze middelen worden vanuit de COA gelden regulier ter beschikking gesteld	€ 125	De vergunninghouders worden ondersteund bij praktische zaken en wegwijs gemaakt in de Nederlandse samenleving. Risico's van schulden worden direct gesignaleerd en waar nodig opgepakt.
Juridische begeleiding	Deze middelen worden vanuit de COA gelden regulier ter beschikking gesteld	€ 75	Vergunninghouders krijgen juridische ondersteuning bij het aanvragen van bijvoorbeeld gezinshereniging, wijzigingen in de aanvraag, etc.
Inzet van tolken		€ 13	Er is zekerheid dat de informatie die wordt verstrekt wordt begrepen. Dit is vooral belangrijk bij de rechten en plichten van de participatiewet.
NOA assessments		€ 7	Er zijn 147 NOA assessments afgenomen
Individuele en duale trajecten		€ 187	
Pilot 'Klaar voor een baan'		€ 30	16 deelnemers hebben betaald werk of volgen een leerwerktraject bij een werkgever

Het verhaal van een ondernemer

Vier jaar geleden zijn we uit Syrië gevlucht, voor de kinderen. In Syrië blijven was een probleem, alles is daar een probleem, er was niets meer. Mijn vrouw ging als eerste naar Nederland, ik bleef met onze vier kinderen in Turkije. Na anderhalf jaar kwamen wij ook naar Nederland. Nu zijn de kinderen 9, 12, 15 en 18 jaar. Het gaat goed met ze. Ze hebben vrienden en gaan naar school. Mijn vrouw is geslaagd voor haar examen inburgering en ik leer Nederlands. Dat is moeilijk, maar het gaat goed.

Ik ben bezig met mijn eigen bedrijf Damaswood. In Syrië was ik timmerman. Op De Steiger maak ik van kleine stukjes rest hout en afvalhout mooie tafels. Met het starten van mijn eigen bedrijf waren er wel wat moeilijkheden, het papierwerk. Dat heeft ongeveer een jaar geduurd. Dat ging niet zo snel. Het bedrijf loopt nu zes maanden. Ik heb nu een speciale uitkering voor startende ondernemers. Ik hoop snel geen uitkering meer nodig te hebben en personeel aan te nemen. Ik ben blij met de begeleiding van de gemeente. Problemen worden snel opgepakt.

Mijn familie woont nog in Syrië. Elke dag denk ik aan mijn moeder. Ik heb haar al vele jaren niet gezien, sinds we weg zijn uit Syrië. Dit is echt een probleem, maar voor de rest is alles goed.

Werk en participatie

Het aantal vergunninghouders dat een (gezamenlijke) uitkering ontving is 611, in 2018 was dit 647. Voorbereidende trajecten gericht op werk zijn vooral bedoeld om extra vaardigheden op te doen zodat de kans op een reguliere baan wordt vergroot. In 2018 volgden 213 vergunninghouders een voorbereidend traject, in 2019 waren dit er 203. Ook volgden 29 vergunninghouders een van de trajecten die specifiek inzetten op maatschappelijke participatie of sociale activering. In 2018 waren dit er 47.

Het verhaal van een jonge vrouw

Ik kom uit Eritrea. Ik ben nu vier jaar in Nederland, drie jaar daarvan in Almere. Ik kwam samen met mijn dochtertje (toen 2 jaar, nu 6 jaar) en in het eerste jaar hebben we in acht verschillende azc's gewoond, verspreid over heel Nederland. We zijn via Libië gevlucht, vlak voor Italië zijn we door een grote boot opgepikt. Het was een moeilijke reis, er was weinig eten.

In september 2018 ben ik begonnen met het traject '*Klaar voor een baan*'. Leren en stage lopen, maar nu ben ik zwanger. De eerste drie maanden van mijn zwangerschap was ik erg ziek en moest toen stoppen met het traject. Ik heb met Polderburen afgesproken dat ik, na mijn zwangerschapsverlof, mijn stage afmaak. Want ik wil later in de zorg werken, mensen helpen. Graag met oudere mensen, want daar kan ik veel van leren.

Ik vond de taal moeilijk om te leren, maar ik heb het snel gedaan. Binnen een jaar én in één keer heb ik mijn inburgering gehaald. Mijn man is sinds 2018 in Nederland. Hij doet het ook heel goed op school en volgt nu de opleiding IB+. Onze dochter zit in groep 2 van een christelijke basisschool. Dat vinden wij belangrijk, we zijn orthodox christelijk. Een van mijn broertjes woont in Delft en is minderjarig. De gezinshereniging met mijn ouders is bijna rond en dan komen zij, samen met twee andere broertjes naar Nederland. Mijn oudere broer en zus blijven met hun gezinnen in Eritrea.

Sectorgericht inburgeren

Sectorgericht inburgeren is een duaal traject, waarbij deelnemers naast hun inburgering voorbereid worden om in een van de beroepssectoren aan de slag te gaan. In augustus 2018 is de gemeente, in samenwerking met stichting Cirkelbaan, de pilot gestart '*Klaar voor een baan*'. Hiermee loopt de gemeente vooruit op de nieuwe wet inburgering die volgend jaar inwerking treedt. Dit intensieve arrangement is aangeboden aan 24 vergunninghouders.

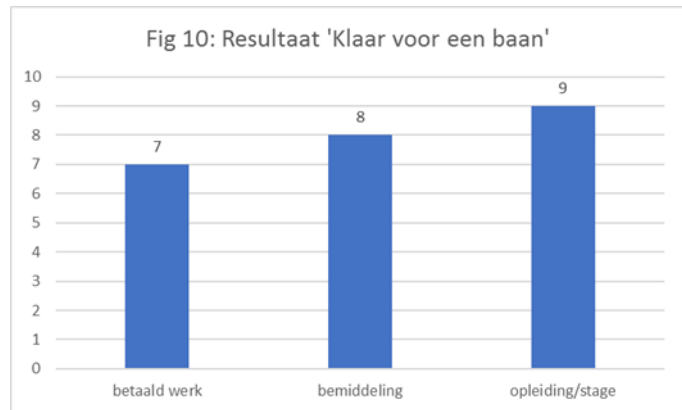
Het doel van deze pilot was het inlossen van de inburgeringsplicht en het voorbereiden op de arbeidsmarkt door stages en waar mogelijk een leerwerk dienstverband.

De pilot duurde twaalf maanden. Het eerste blok vond plaats in 2018 en het tweede en derde blok in 2019. In tweede blok lag de nadruk op het oriënteren op beroepskansen in Nederland in combinatie met het leren van taal en het opdoen van werkervaring bij potentiële werkgevers. Dit blok is met acht weken verlengd om het taalniveau van de deelnemers te verbeteren en omdat het regelen van stages meer tijd vergden dan voorzien. Deze verlenging paste in de afgesproken begroting van de pilot. Na de zomervakantie van 2019 startte het laatste blok. In dit blok stroomden de deelnemers

door naar een opleiding of baan.

Van de 24 deelnemers hebben 16 hun inburgering gehaald op A2 niveau. Het behalen van B1 niveau op alle vier examens onderdelen (lezen, schrijven, spreken en luisteren) bleek tijdens de pilot te moeilijk te zijn. Inmiddels hebben zeven betaald werk (één van hen heeft nog een uitkering), negen deelnemers volgen een opleiding of lopen stage. De

acht deelnemers die hun inburgering niet hebben gehaald, worden nog bemiddeld bij de klantmanager voor een geschikt vervolgtraject, zie figuur 10.

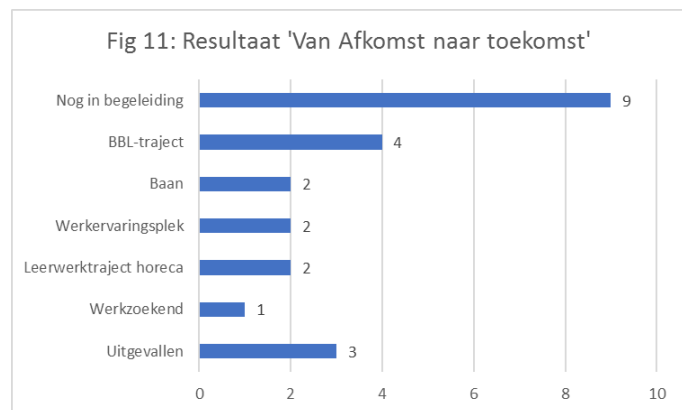


Toeleden naar werk

Corazón Projecten en De KIM zijn vanaf maart 2019 in Almere het project 'Van afkomst naar toekomst' gestart. Dit project is met cofinanciering van de gemeente Almere tot stand gekomen. Dit project geeft nieuwkomers de kans om, met ondersteuning van een vrijwillige mentor, te werken aan het vinden van een geschikte baan. De mentor zet hierbij zijn of haar eigen (professioneel) netwerk in om kansen voor de nieuwkomer te creëren.

Drieëntwintig deelnemers nemen deel aan dit project, het zijn voornamelijk Syrische vergunninghouders: elf vrouwen en twaalf mannen in de leeftijden van 32 tot 51 jaar. Het opleidingsniveau is uiteenlopend van basisonderwijs tot een universitaire opleiding. Niet alle deelnemers ontvingen een uitkering. Kenmerkend voor de groep is dat hun focus op hun droombaan niet realistisch is. Ze beheersen de Nederlandse taal onvoldoende en het kost ze nog moeite om gemaakte afspraken na te komen.

Daarnaast spelen thuis, of in het thuisland, zaken die hen de nodige stress oplevert en hun motivatie beïnvloedt. Voor het project zijn er veertien mentoren geworven, getraind en gematcht met de deelnemers. Van de 23 deelnemers zijn er twaalf succesvol gekoppeld aan werk of scholing, zie figuur 11.



Werkervaring in de supermarkt

Werken in een supermarkt is voor veel Nederlandse jongeren hun eerste werkervaring. Ze leren van het contact met de klant, het teamwork, de verantwoordelijkheden en de onafhankelijkheid van een eigen inkomen. Vanuit dat perspectief is vanuit de gemeente een samenwerking gestart met de BUN groep (franchisenemer AH). De supermarktketen vindt moeilijk gemotiveerd personeel en de gemeente is op zoek naar banen waar de vergunninghouders zichzelf kunnen ontwikkelen en in contact komen met andere mensen. De pilot is gestart met vier personen. Na een stage van vier weken hebben de vergunninghouders een contract aangeboden gekregen. Een persoon ontvangt geen uitkering meer en bij twee anderen wordt het contract verhoogd zodra er meer ruimte is (gedeeltelijk ontvangen ze nog een uitkering). Een vergunninghouder heeft het contract niet aangenomen en deze persoon is doorgezet naar team Maatregelen.

De samenwerking wordt voorgezet met als doel vijftien tot twintig vergunninghouders op contractbasis aan het werk te hebben in 2020.

Maatschappelijke participatie

Vanaf januari 2019 werkt de gemeente Almere met Justice and Peace samen vanwege de pilot 'Samen Hier'⁷. Deze pilot heeft als doel om vergunninghouders versneld te laten integreren door Welkom groepen. In deze groepen zitten Nederlanders die samen een vriendengroep vormen. Het is de bedoeling dat deze vriendengroepen gedurende een jaar hun netwerk, kennis en tijd inzetten om een gematchte vergunninghouder (of gematcht vergunninghouder gezin) zo snel mogelijk effectief deel te laten nemen aan de samenleving.

Vluchtelingenwerk is vanaf het begin betrokken geweest bij het opstarten van deze pilot in Almere. Samen Hier is bedoeld voor vergunninghouders die tussen de zes maanden en twaalf maanden in Almere wonen. Deze vergunninghouders zijn uitgenodigd voor verschillende informatiebijeenkomsten, in totaal hebben vijftien vergunninghouders zich aangemeld voor Samen Hier. Ook zijn er vijf vriendengroepen, de Welkom groepen, geworven. De behoefte bij de vergunninghouders is groter dan het aanbod. Een Welkom groep bestaat uit vijf Almeerse vrienden. Een zesde groep is zich nog aan het vormen. De Welkom groepen worden gematcht met een vergunninghouder door middel van een algoritme. Bij een matching trekken de Welkom groepen een jaar lang op met de vergunninghouder. De verwachting (/bedoeling) is dat na dit jaar er een vriendschap is ontstaan en dat het contact blijft.

Aan de deelnemers van de Welkom groep worden twee trainingen geboden. Eén training gericht op gelijkwaardigheid, kwetsbaarheid en interculturele communicatie, deze wordt gegeven door Justice and Peace. In de tweede training ligt de focus op de verschillende rollen van de gemeente en Vluchtelingenwerk en wordt gegeven door de gemeente en Vluchtelingenwerk. Drie groepen hebben deze trainingen gevolgd. In januari 2020 zijn de trainingen voor de overige Welkom groepen gepland. Op 15 oktober 2019 was het kick-off event van Samen Hier. De Participatiefabriek en Justice and Peace organiseerden dit evenement waar ontmoeting tussen Almeerders centraal stond. De eerste berichten over deze pilot zijn positief, de resultaten op langer termijn zijn nog niet bekend

Uitstroom

In vergelijking met 2018 is er een stijging te zien van de uitstroom bij het vinden van inkomen of (parttime) werk (zie figuur 12). Er zijn minder vergunninghouders begonnen met een studie of uitgestroomd uit het bestand. Sommige vergunninghouders zijn niet in staat om een traject tot uitstroom te volgen vanwege psychische en/of lichamelijke klachten. In totaal waren 83 vergunninghouders de aankomende zes tot twaalf maanden niet in staat om te participeren.

Figuur 12: Uitstroomcijfers

	2017	2018	2019
Ander inkomen of werk	14	20	74
Parttime werk	30	107	137
Aanvang studie	4	44	29
Uit het bestand	34	28	27

⁷ Meer uitleg over Samen Hier: <https://youtu.be/nKFXwhciKxE>

Inburgering

Vergunninghouders hebben te maken met een wettelijke verplichting in het kader van de wet inburgering. Zij krijgen na hun huisvesting drie jaar de tijd om minimaal A2 niveau te halen in het lezen, schrijven, spreken en luisteren in het Nederlands. De uitvoering van de wet is belegd bij DUO. Om de inburgering te organiseren krijgt de vergunninghouder een budget van € 10.000 van DUO. Het gaat hier om een lening die teruggevorderd kan worden als de vergunninghouder niet slaagt voor het inburgeringsexamen. Als de vergunninghouder voor alle examenonderdelen slaagt, dan wordt de lening kwijtgescholden. De vergunninghouder kan zich inschrijven bij een erkende taalaanbieder om de inburgeringsplicht binnen de wettelijke termijn in te lossen. Daarnaast zijn er twee verplichte onderdelen die betrekking hebben op kennis van Nederlandse maatschappij en arbeidsmarkt. Om de inburgeringscursus te kunnen volgen hebben in 2019 ongeveer 98 vergunninghouders in Almere een lening afgesloten (in 2016 waren dit er ongeveer 430, in 2017 ongeveer 244 en 2018 ongeveer 166).

Van ongeveer 319 vergunninghouders verloopt de inburgeringstermijn binnen 6 tot 12 maanden, dus ongeveer 28%⁸ van de vergunninghouders moet de inburgering snel gaan halen. Figuur 13 laat zien dat in 2016 292 mensen hun inburgeringsexamen hebben gehaald of vrijstelling hebben gekregen op basis van een ander diploma⁹. In 2017 waren dit 97, in 2018 meer dan¹⁰ 37 mensen en voor 2019 staat de teller voor als nog op meer dan 14. Hiermee hebben meer dan 440 Almeerse vergunninghouders voldaan aan de inburgering.

Figuur 13. Overzicht behaalde diploma's vergunninghouders (DUO voortgangscijfers Almere 01-01-2020).

Examenniveau	2016	2017	2018	2019	Totaal
A2(basisniveau) of hoger	273	80	17	*	370*
Vrijstelling op basis van ander diploma	19	17	20	14	70
Totaal	292	97	37	14*	440*

Het participatieverklaringstraject (PVT)

Het participatieverklaringstraject is sinds oktober 2017 een verplicht onderdeel van het inburgeringsexamen. Dit traject bestaat uit een inleiding in de Nederlandse kernwaarden, rechten en plichten en het ondertekenen van de participatieverklaring, zie figuur 14 volgende pagina. In Almere zijn er in 2019 53 verklaringen ondertekend en werden er 14 ontheffingen verleend. Nog 203 personen zijn bezig met hun traject. In 2018 werden er 235 verklaringen ondertekend en 16 ontheffingen verleend.

⁸Van de 319 vergunninghouders verloopt de inburgeringstermijn: $1.127 \text{ inburgeringsplichtige vergunninghouders} \cdot 100 = 28\%$

⁹ Bij het behalen van een Nederlandstalige MBO-/HBO- of universitair diploma, volgt automatisch vrijstelling van het inburgeringsexamen.

¹⁰ In de tabel staat een * als het aantal te klein is om te worden getoond in verband met privacy. Daarmee komt het totaal op 'meer dan' alleen het genoemde cijfer.

Figuur 14: Resultaten van PVT-plichtige personen (bron: DUO 01-01-2020)

	2017	2018	2019
Nog bezig met PVT	*	33	203
Ontheffing	*	16	14
Voldaan	29	235	53
Totaal	29*	284	270

Maatschappelijke begeleiding

Inburgeringsplichtige vergunninghouders (tussen 18 en 64 jaar) krijgen, na huisvesting in een gemeente, twaalf maanden maatschappelijke begeleiding. Na deze twaalf maanden bestaat de mogelijkheden om de begeleiding met zes maanden te verlengen. Bij deze begeleiding worden vergunninghouders geholpen bij praktische zaken, zoals inschrijven bij een huisarts, vinden van een school voor kinderen of regelen van contracten met nutsbedrijven. Daarnaast heeft maatschappelijke begeleiding als doel om het sociale netwerk van de vergunninghouder te versterken om integratie en participatie in de stad te bevorderen. Vluchtelingenwerk is in Almere verantwoordelijk voor deze maatschappelijke begeleiding en zet hiervoor vrijwilligers in. De vrijwilligers worden ondersteund met een cursus- en trainingsaanbod.

Vluchtelingenwerk biedt ook de mogelijkheid om (arbeids)participatie te bevorderen via een module. Het doel hiervan is om in kleine stappen de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. Hiervan zijn zeven trajecten gestart.

Participatie in de wijk krijgt tijdens het traject maatschappelijke begeleiding, een extra impuls bij gezinnen met kinderen jonger dan 18 jaar. De VMCA verzorgde 40 participatietrajecten in 2019 met als doel de gezinsleden in verbinding te brengen met activiteiten in sport- en buurtcentra in de wijk.

In 2019 zijn 64 trajecten gestart in het kader van maatschappelijke begeleiding en 26 trajecten zijn verlengd.

Hoofdstuk 5: Toeleiding naar onderwijs

Extra investeringen	Regulier beleid	Kosten x € 1.000,-	Effecten
IB+	Sluitende aanpak jongeren/maatwerk trajecten die zijn ontwikkeld om ervoor te zorgen dat jongeren een startkwalificatie halen.	€ 67	De vergunninghouder is zelf verantwoordelijk, omdat hij/zij zelf het traject vanuit DUO middelen bekostigt (€ 6.000 per cursist) ¹¹
	Regulier beleid: jongeren onder de 27 jaar moeten een startkwalificatie behalen voor betere kansen op de arbeidsmarkt.		
UAF		€ 0,8	17 studenten via UAF begeleid, 6 succesvol afgerond.

In 2019 zijn 158 vergunninghouders gestart met een voorbereidend (duaal) traject gericht op onderwijs, in 2018 waren dit er 66. Van de hoogopgeleide vergunninghouders volgden zeventien een intensief inburgeringstraject via de Vrije Universiteit van Amsterdam, hiervan zijn zes succesvol afgerond. Vorig jaar volgden 21 zo'n traject en hebben elf vergunninghouders dit succesvol afgerond.

Figuur 15: Uitsplitsing van voorbereideinde (duale) trajecten

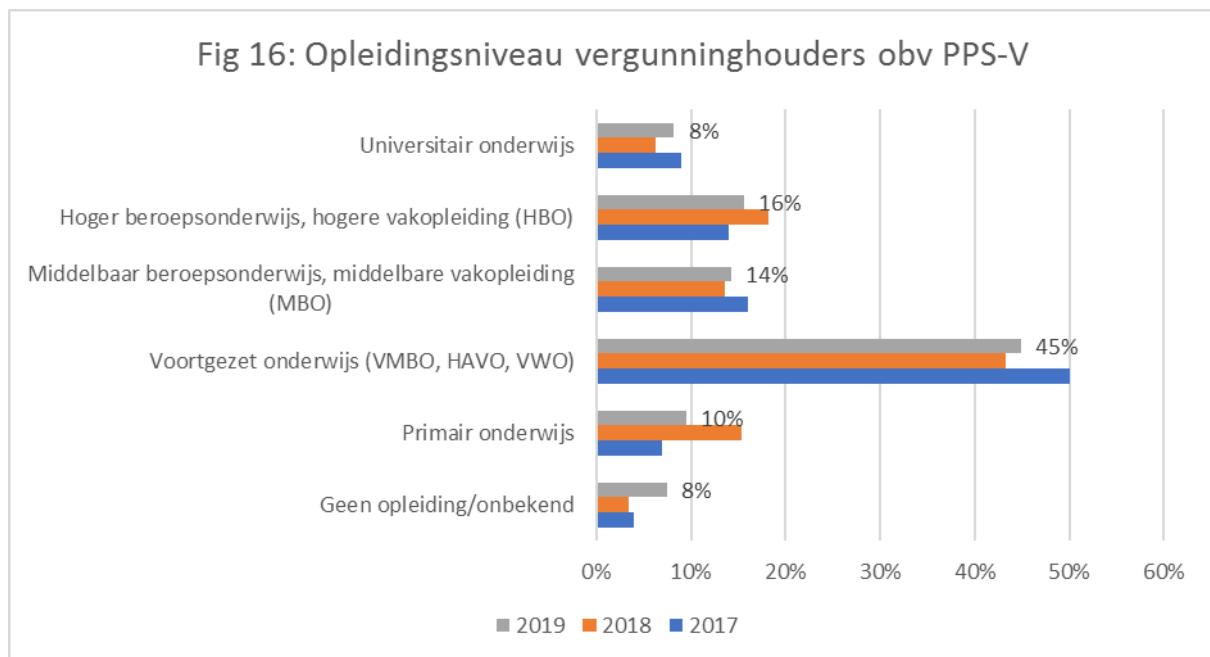
Opleiding	Aantal
IB+ schooljaar 2018-2019	23
IB+ schooljaar 2019-2020	38
PrO schooljaar 2018-2019 (eerste scholingstraject)	22
PrO schooljaar 2019-2020 (eerste scholingstraject)	19
PrO schooljaar 2019-2020 (PrO traject)	15
Cirkelbaan 'Klaar voor een baan'	24
UAF	17
Totaal	158

Opleidingsniveau

Gemeente Almere maakt gebruik van de persoonsprofiel scan vluchtelingen (PPS-V's) om de zelfredzaamheid, eventuele belemmerende factoren, werkzoekgedrag, het Nederlands en Engels taalniveau, de leerbaarheid, de persoonlijkheid en de competenties van een vergunninghouder in beeld te brengen. De PPS-V maakt onderdeel uit van de integrale intake met de klantmanager en Vluchtelingenwerk, van waaruit de vergunninghouder een passend vervolgtraject krijgt aangeboden.

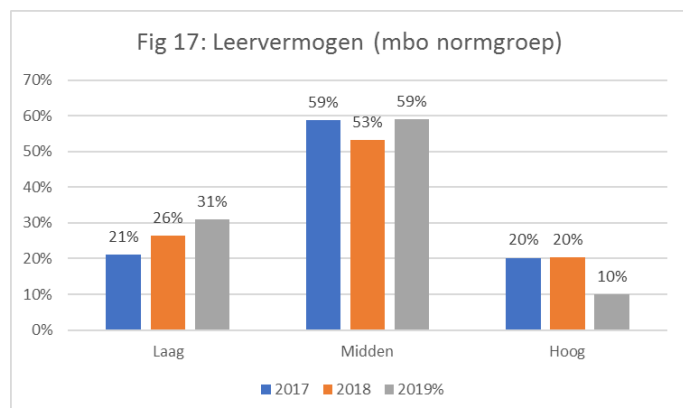
¹¹ Vanaf schooljaar 2019/2020: € 6.500 per cursist

De PPS-V bestaat uit verschillende vragenlijsten, met vragen over bijvoorbeeld de gevolgde opleidingen, werkervaring en persoonlijkheid, twee taaltesten (Nederlands en Engels) en twee capaciteitentesten over het algemene cognitieve niveau en leerbaarheid.



In 2019 is bij 147 vergunninghouders een PPS-V afgenomen; 45% van hen is vrouw en 55% man. De gemiddelde leeftijd stijgt: van 26,2 in 2017, 32,3 jaar in 2018 naar 34,7 jaar in 2019. Van deze vergunninghouders heeft 45% een opleidingsniveau in eigen land dat vergelijkbaar is met een Nederlands voortgezet onderwijs (vmbo, havo of vwo) en 24% heeft een opleiding vergelijkbaar met een hbo of universitaire opleiding, zie figuur 16. Achttien procent heeft geen onderwijs of alleen basisonderwijs gehad.

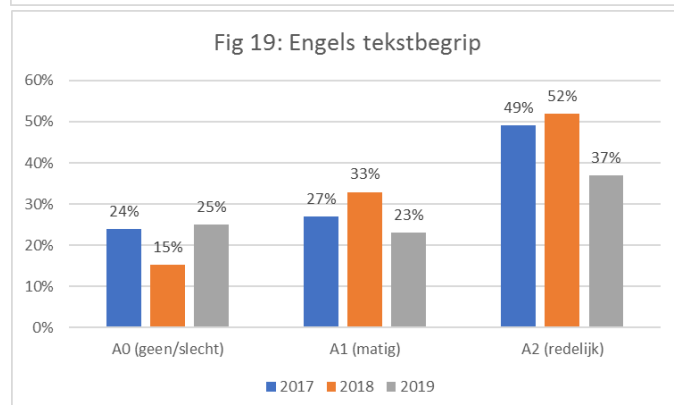
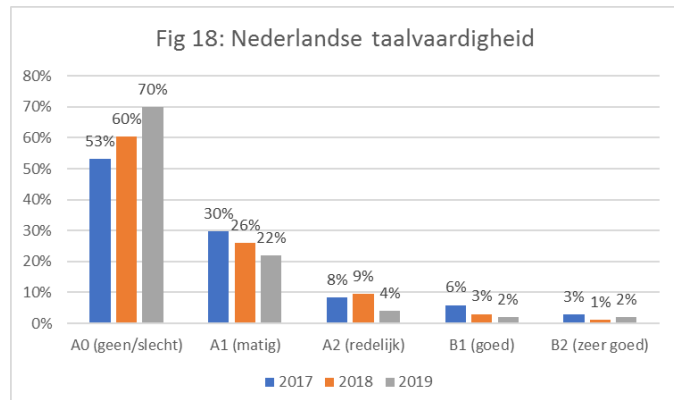
De PPS-V meet ook de capaciteiten en het leervermogen van de vergunninghouder. Dit geeft een indicatie van het potentieel van de vergunninghouder. Figuur 17 laat zien dat 59% van de vergunninghouders die in 2019 een PPS-V heeft afgenomen een middelbaar leervermogen heeft, 31% scoort onder het gemiddelde leervermogen en 10% boven het gemiddelde.



Taal

Taalniveau 'A2' is het minimale niveau dat iemand moet hebben voor het inburgeringsexamen. Dit taalniveau is voldoende om eenvoudige korte teksten te begrijpen. Van de gehele bevolking beheerst 80% taalniveau 'B1' of hoger: voldoende om teksten te begrijpen die vooral uit veelgebruikte woorden bestaan. In 2018 beheerst 13% van de vergunninghouders waarbij een PPS-V is afgenomen het taalniveau A2 of hoger, in 2019 is dit 8% (figuur 18).

Van ruim een derde (37%) van de vergunninghouders waarbij een PPS-V is afgenomen is het Engels tekstbegrip goed. Dit was in 2018 52% (figuur 19).



Onderwijs voor niet-leerplichtige vergunninghouders / pilot IB+

De ambitie is om jonge vergunninghouders in de leeftijd van 18 tot 29 jaar toekomstperspectief te bieden via het beroepsonderwijs (middelbaar en hoger onderwijs). Vanaf 2017 is Almere gestart – in nauwe samenwerking met ROC van Flevoland en Windesheim Flevoland – met het duale traject IB+ (in beweging+). Binnen IB+ wordt er een parallel traject aangeboden dat bestaat uit de verplichte inburgering/taalontwikkeling, aangevuld met onderwijs en arbeidsmarkt oriëntatie (les en stage), coaching, rekenen, onderwijssocialisatie en activiteiten gericht op netwerkontwikkeling. Het traject is gericht op instroom in mbo, hbo of de arbeidsmarkt. Alle studenten ontvangen peer-to-peer coaching van Almeerse HBO studenten.

Schooljaar 2018/2019

Het schooljaar 2018/2019 is gestart met 23 nieuwe studenten. In dit schooljaar is experimenteel het onderdeel 'psychosociale ondersteuning' toegevoegd. Dit is in de vorm van workshops (zes dagdelen) gegeven, die ingaan op onder andere stressreductie. De studenten hebben de workshops als confronterend ervaren. Belangrijkste punten die hierbij werden aangegeven waren de veiligheid binnen de groep en de schoolsetting. Er is veel aandacht besteedt aan het creëren van een veilig klimaat. Daarnaast zijn er met drie studenten individuele gesprekken gevoerd.

De samenwerking met UAF (Universitair Asiel Fonds) is geïntensiveerd. UAF ondersteunt financieel bij de inzet van een extra training ICT vaardigheden en geeft de mogelijkheid om extra aandacht te geven (in groepjes) aan studenten die in potentie kunnen doorstromen naar MBO 3 of 4. Deze extra ondersteuning en expliciet het opdoen van ICT vaardigheden blijkt een zeer belangrijk onderdeel te zijn in de voorbereiding op het beroepsonderwijs.

Het schooljaar 2018/2019 was een vrij complex jaar. Het betrof één groep jongeren waarin de niveaunderschillen ver uit elkaar lagen. Differentiëren en het bieden van onderwijs gericht op het niveau van de student was hierdoor moeilijker. Van de 23 deelnemers zijn er veertien uitgestroomd naar een vervolgopleiding, twee zijn doorgestroomd naar werk en zeven vergunninghouders zijn tijdens de opleiding uitgevallen.

Persoonlijke ontwikkeling van de IB+ deelnemers

Om de impact van het IB+traject te meten, is er een meetinstrument ontworpen. Voor het schooljaar 2019/2020 is dit meetinstrument aangepast en wordt er met emoticons gewerkt om een indruk te geven hoe men zich voelt¹².

Uit deze eerste meting blijkt dat 87% van de IB+ers zich gelukkig tot heel gelukkig voelt, 66% geeft aan genoeg vrienden te hebben en 79% weet wie hen kan helpen als ze vragen hebben. De Nederlandse lessen wordt door 95% van de IB+ers begrepen, 82% begrijpt de lessen Oriëntatie op de Nederlandse Arbeidsmarkt en 63% begrijpt de lessen rekenen. Drie kwart van de IB+ers is blij tot zeer blij met de trajectbegeleiding. En 71% weet ook al wat ze hierna willen studeren. Het merendeel van de deelnemers (87%) is positief over de toekomst. En bijna alle deelnemers (op een na) waarderen hun coach.

Doorkijk schooljaar 2019/2020

In het schooljaar 2019/2020 is er bewust gekozen voor het starten met twee niveaugroepen om beter te kunnen differentiëren. Er zijn 38 studenten gestart. Ook voor het schooljaar 2019/2020 wordt IB+ weer ondersteund door UAF.

Het verhaal van een jonge IB+er

Ik ben 23 jaar en kom uit Irak. Samen met mijn vader, moeder en drie broertjes zijn we in 2014 uit Irak naar Turkije gevlucht. We hebben daar twee jaar in een opvangkamp gewoond. Daarna zijn we naar Griekenland gegaan, daar zaten we ook twee jaar in de opvang. We konden niet verder reizen, want mijn moeder werd heel erg ziek, ze lag in coma. We hebben haar in Griekenland moeten begraven. We woonden in Mosul en we zijn gevlucht voor al het geweld. Er werd veel gevochten. Het was er moeilijk, geen vrijheid en veel controle. Toen we vertrokken zat ik in mijn laatste jaar van de middelbare school. Ik wilde graag geneeskunde aan de universiteit gaan studeren. Dat is nu moeilijk in Nederland, ik heb geen diploma's.

In 2018 kwamen we in Nederland aan. Hier bouw ik mijn nieuwe leven op. Ik wil geen geweld meer zien. Nederland is een mooi land, hier ben ik vrij. Ik heb vrienden. Ik kan sporten, naar de discotheek en naar school gaan. Enjoying life!

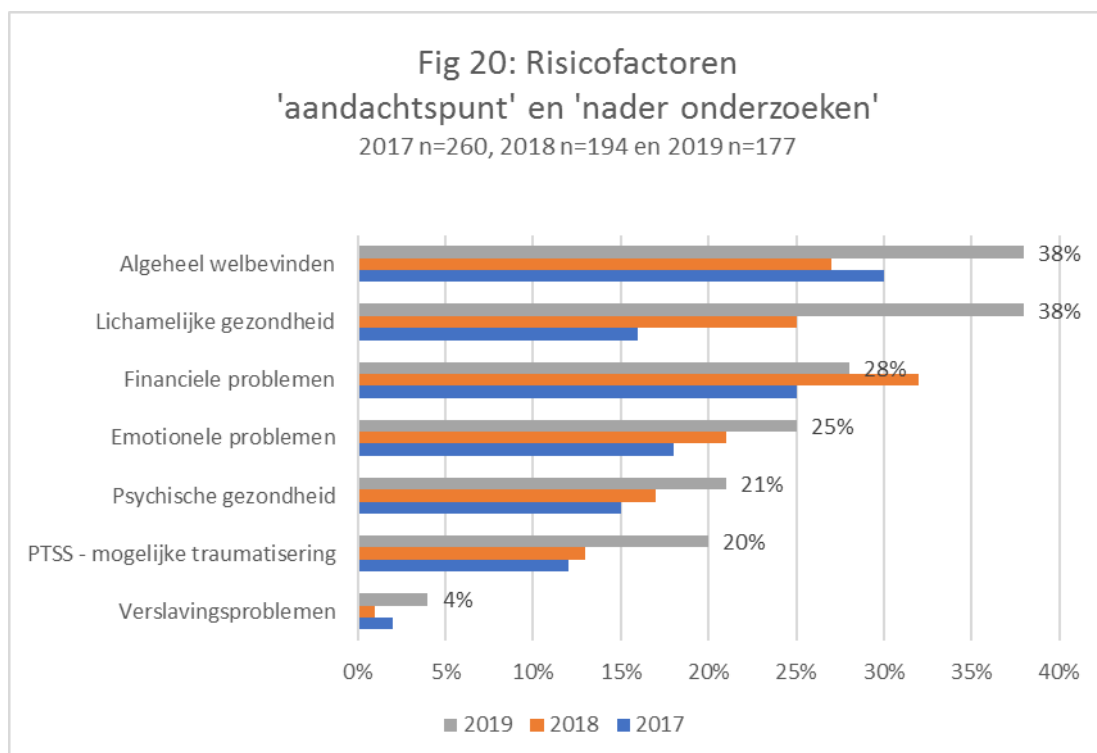
Maar door alles wat ik heb meegemaakt, vind ik toetsen maken nu moeilijk. Misschien gaat het beter over een jaar. Sinds december 2019 volg ik IB+. Ik leer veel Nederlands, Engels en rekenen. Ik woon nu ook op mezelf, in een studentenwoning. Mijn vader met mijn broertjes wonen ergens anders in de stad. Mijn jongste broer is nu 7 jaar en zit op de basisschool. Mijn twee andere broers zitten op het Taalcentrum.

Mijn moeder zag een arts in mij. Daarom wil ik, na IB+, een opleiding volgen in de zorg. Ik wil dit voor haar doen. Ik hoop dat ze gelukkig is als ze ziet dat ik mijn doel heb bereikt over een paar jaar.

Hoofdstuk 6: Gezondheid verbeteren

Extra investeringen	Regulier beleid	Kosten x € 1.000,-	Effecten
Verbeteren van de samenwerking	Samenwerking met deze partijen is een reguliere activiteit		Partijen weten elkaar sneller te vinden: 3x netwerkbijeenkomst 'actief gezonder'.
			Via het NOA assessment heeft de klantmanager meer inzicht in de eigen gezondheidsbeleving van de vergunninghouder en kan hier het plan van aanpak op afstemmen.
Doelgroep betrekken bij het onderwerp gezondheid			In samenwerking met de doelgroep is de multiculturele vrouweninloop georganiseerd (o.a. om sociaal isolement te doorbreken).

In het programmaplan wordt beschreven dat het wegvluchten uit een onveilig land, de vlucht zelf, en het aanpassen aan een nieuwe samenleving voor sommige vluchtelingen nadelige gevolgen kan hebben voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid.



Dit blijkt ook uit de overzichtsrapportage van de persoonsprofiel scan vluchtelingen (PPS-V's). In figuur 20 een overzicht van de risicofactoren die een aandachtspunt zijn of nader onderzocht dienen te worden. Zo is ruim een derde van de onderzochte vergunninghouders de lichamelijke gezondheid een aandachtspunt of een punt om nader te onderzoeken. Dit geldt ook voor het algeheel welbevinden. Een kwart ervaart emotionele problemen en 20% heeft mogelijk last van een traumatisering.

Netwerk 'actief gezonder'

Verschillende partijen in de stad dragen bij aan participatie en de integratie van vergunninghouders. Om elkaar beter te vinden is het netwerk 'Actief gezonder' in 2017 gestart. Medewerkers van GGD Flevoland, JGZ Almere, Humanitas, VMCA, Zorggroep Almere, de Schoor, VluchtelingenWerk en het COA zijn in 2019 drie keer bij elkaar geweest. Het netwerk opereert vanuit de kracht van de vergunninghouder zelf, vanuit de behoefte en niet vanuit het aanbod. In 2019 stonden de volgende thema's centraal:

- Implementatie multiculturele vrouweninloop (Almere Haven)
- Stressklachten (rouw en verdriet): informele aanpak
- Beeldvorming bij sportverenigingen
- Veranderopgave inburgering

Multiculturele vrouweninloop

In samenwerking met verschillende partners is in 2019 gestart met een multiculturele vrouweninloop in Almere Haven. Elke woensdagmiddag treffen de vrouwen elkaar in Corrosia. Tussen de 15-30 vrouwen maken hier gebruik van. De groep heeft vooral veel praktische vragen over het leven in de Almeerse samenleving met alle gebruiken en gewoonten, over de voorzieningen en activiteiten. De sociaal cultureel werker van de Schoor is hierbij aanwezig en leidt deze gesprekken.

Stressklachten (rouw en verlies): informele aanpak

De partners in de stad signaleren dat er bij de doelgroep veel stressklachten (situatie thuis, gezinshereniging etc.) voorkomen. Men zoekt mogelijkheden om dit bespreekbaar te maken, zonder dat er direct een formeel (psychiatrische) traject gestart wordt. Door preventief hierop in te spelen kan erger voorkomen worden.

In 2019 is dit onderwerp besproken, maar heeft dat nog niet geleid tot een concreet resultaat. Voor 2020 is afgesproken om de behoeftevraag verder te inventariseren en er wordt een presentatie gegeven aan de partners over de methodiek Mind-Spring Vluchtelingen¹³.

Beeldvorming bij sportverenigingen

Het vergroten van de sportmogelijkheden voor Almeerse inwoners met een asielachtergrond is belangrijk in het kader van preventie, meedoen in de Almeerse samenleving, netwerkcontacten etc. Verenigingen zijn niet altijd bekend met de doelgroep. In de contacten met de verenigingen is hier aandacht aangegeven. Volleybalvereniging Almere Buiten heeft een Syrische trainer en staat open voor meer leden uit de doelgroep. De Almeerse Bowls Club heeft aangegeven dat zij projectmatig iets met de doelgroep willen oppakken. Ook wordt gekeken op welke wijze de doelgroep meer in verbinding gebracht kan worden met het verenigingsleven in Almere.

¹³Mind-Spring Vluchtelingen: is een training van meerdere bijeenkomsten psycho-educatie en vaardigheidstraining op verschillende onderwerpen: rouw, trauma, verlies, identiteit etc.

Veranderopgave Inburgering (VOI)

In 2019 zijn de partners van het netwerk bij elk overleg geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom de VOI. In 2020 krijgt dit verder zijn vervolg.

Uitdaging

In 2020 wordt er veel aandacht en betrokkenheid van partners gevraagd in relatie tot de VOI. Om te voorkomen dat onderwerpen op verschillende tafels geagendeerd worden, is het noodzakelijk dat er een efficiënte overlegvorm gekozen wordt. Om die reden is er voor gekozen om voor 2020 nog twee overlegmomenten in te plannen (juni en oktober).

Het netwerk wil in 2020 de volgende thema's doorzetten, waarbij de VOI als rode draad gezien wordt:

- Multiculturele vrouweninloop
- Stressklachten
- Sportakkoord
- Veranderopgave Inburgering

Vergunninghouders in de wijk

In juli 2019 is gestart met het overleg 'vergunninghouders in de wijk'. Op basis van verschillende signalen vanuit de wijk is gezamenlijk met een afvaardiging van het wijkteam, VMCA, Werk & Inkomen (klantmanager) en Vluchtelingenwerk gekeken naar mogelijke oplossingen. Dit heeft geleid tot:

- Werkafspraken voor de warme overdracht tussen Vluchtelingenwerk en het wijkteam.
- Extra informatie voor wijkteammedewerkers vanuit Pharos. Deze informatie bestaat uit diverse handreikingen en achtergrondinformatie.
- Verkenning van de mogelijkheden voor de inzet van sleutelfiguren binnen het wijkteam. Deze verkenning wordt in 2020 verder voortgezet.

Ambassadeurschap gezondheid

Welzijn en gezondheid zijn belangrijke voorwaarden om actief mee te doen als medeburger in Almere. De wethouder is een van de acht ambassadeurs Gezondheid in Nederland. Het ambassadeurschap bood in 2019 de mogelijkheid om dit onderwerp actief te agenderen, ook in relatie tot de Veranderopgave Inburgering.

Het verhaal van een pensioengerechtigde statushouder

Ik blijf liever anoniem. Iedere Syriër is bang voor het regime. Er wonen nog veel familieleden in Syrië. In 2015, vier jaar en drie maanden geleden, kwam ik naar Nederland. Ik was toen 61 jaar. Er was oorlog in Syrië. Ik was bang voor mezelf, bang voor mijn familie. Ik wilde mijn twee zonen niet dood zien. Of dat zij mensen zouden doden.

Na een jaar en zeven maanden, nadat ik in Nederland was gekomen, mocht ook de rest van mijn familie komen, mijn vrouw en onze twee zonen en twee dochters. Een dochter is door haar huwelijk teruggekeerd naar Syrië. Daar hebben mijn vrouw en ik veel verdriet van. Vooral mijn vrouw, ze heeft 's nachts paniekaanvallen. Maar wat kan ik doen? Ze wilde trouwen met deze man en nu hebben ze een kleine baby.

Ik vind alles top in Nederland; de mensen, de universiteit, de scholen. Ik zie dat alles heel goed is in Nederland. Ik ben nu weer rustig, niet meer bang. In Syrië gaat het niet goed; er is geen water, geen elektriciteit, geen andere brandstof, geen voedsel. Voor een kilo rijst staan mensen drie uur in de rij. Ik was daar ingenieur en verdiende 70 dollar per maand. Dat was niet eens voldoende om drie of vier dagen van te leven.

Ik vind het niet erg om 'op leeftijd' opnieuw in een ander land te beginnen. Ik pas me snel aan. Maar mijn probleem is dat ik snel vergeet wat ik heb geleerd. Ik heb Nederlands geleerd, maar ik vergeet heel snel de woorden. Daarom gebruik ik soms Google Translate, zodat mensen mij wel begrijpen. Vroeger kon ik wel alles onthouden.

In mijn vrije tijd schilder ik veel. Ook in het stadhuis hebben mijn schilderijen gehangen. Samen met mijn vrouw werken wij bij Polderburen, als vrijwilligers. Wij begeleiden bejaarden en organiseren activiteiten. Ik ben blij met oude mensen en zij zijn blij met ons.

Hoofdstuk 7: Kwetsbare groepen

Extra investeringen	Regulier beleid	Kosten x € 1.000,-	Effecten
Jongerenmodule		€ 32	Aan 32 jonge vergunninghouders is de module aangeboden
Kwetsbare jongeren met laag IQ (maatwerktraject via PrO)		€ 140	

Inzet jongere module voor ex-amv en jongeren

Het grootste gedeelte van de jongeren is op hun 18^e jaar nog onvoldoende zelfredzaam om zonder ondersteuning zelfstandig te leven. De zorgen die zijn gesignaleerd betreffen veel leefgebieden; prioriteit bij gezinshereniging (motivatie), (psychische) gezondheid, financiën, voeren van een eigen huishouding, zorgmijding en gebrek aan perspectief. In samenwerking met Vluchtelingenwerk is een specifieke jongeremodule ontwikkeld die ingaat op genoemde leefgebieden.

In 2019 zijn aan 32 jongeren de jongeremodule aangeboden. De extra ondersteuning is afgestemd met zorgaanbieders in het kader van de Wmo, om te voorkomen dat er dubbelingen ontstaan. In de begeleiding van deze jongeren is vooral ingezet op extra voorlichting, vergroten van de financiële zelfredzaamheid (via de training Euro-Wijzer) en waar nodig het aanbieden van één op één budgetcoaching.

PrO traject: een traject voor jonge vergunninghouders

In 2018 is gestart met een scholingstraject voor jonge vergunninghouders die 18 jaar zijn geworden, maar niet direct vervolgonderwijs kunnen volgen. Deze samenwerking tussen PrO (Praktijkonderwijs) en het taalcentrum is in 2019 voortgezet en na evaluatie uitgebreid.

Het eerste scholingstraject bestaat uit één jaar onderwijs. De jongeren krijgen twee dagen per week les in taal, burgerschap, studie- en werknemersvaardigheden en ze lopen drie dagen per week stage. Vanaf schooljaar 2019/2020 is dit traject uitgebreid met een vervolgtraject van twee jaar waarin inburgering en het behalen van een entree diploma (BBL) geïntegreerd zit. Dit is een samenwerkingsverband met PrO Almere, het ROC van Flevoland en het ROC van Amsterdam.

Het beoogde resultaat van 80% doorstroom naar werk of opleiding is behaald. Twintig van de tweeëntwintig jongeren die in 2018 zijn gestart, zijn in het schooljaar 2019/2020 doorgestroomd naar vervolgonderwijs; vijf jongeren naar een BOL-opleiding en vijftien naar een BBL-opleiding. Twee jongeren zijn in de loop van dit schooljaar gestopt met hun BBL-opleiding door persoonlijke omstandigheden en een verhuizing. Zelfs met deze afname is het beoogde resultaat gehaald.

In het schooljaar 2019/2020 zijn negentien nieuwe jonge vergunninghouders gestart met het PrO traject. Eind 2019 lopen dertien van hen stage. De overige zes vergunninghouders van deze klas hebben een beperkte taal- en leesvaardigheid. Dit brengt uitdagingen met zich mee. Daarom investeert PrO en het taalcentrum extra in taalvaardigheid.

Het verhaal van een jonge vergunninghouder

Ik ben 19 jaar, bijna 20. In 2016 ben ik samen met mijn moeder, twee zussen en twee broers vanuit Eritrea naar Nederland gevlucht. Mijn vader is daar nog, maar hij komt hopelijk ook snel naar Nederland. In Eritrea is een dictatuur, geen vrijheid. Hier in Nederland ga ik naar school; ik volg een opleiding (twee dagen per week) en ik werk (drie dagen per week). Nu werk ik bij een logistiek bedrijf. Eerder liep ik stage bij Telesuper. Daar waren ze heel tevreden over mij en mocht ik blijven werken in de vakantie. Ik werk in de logistiek en heb ook mijn vorkheftruck-diploma gehaald.

Toen ik net in Nederland was, ging ik eerst naar het Taalcentrum. Daarna een jaar naar school, drie dagen leren en twee dagen stage lopen, onder andere bij het voedselloket. Nu ben ik bezig met mijn inburgering bij het ROC van Amsterdam en met mij entreediploma bij het ROC van Flevoland. Hierna wil ik verder leren, maar de Nederlandse taal is wel lastig. Sommige woorden zijn heel moeilijk. Mijn broers en zussen zitten in Almere op school, op de basisschool en op de middelbare school.

Nederlandse gebruiken, ik vind ze wel leuk. Mijn broertje wilde op 11 november Sint Maarten lopen, want op school had hij een lampion gemaakt. Ik ben toen met hem mee gegaan. En op school vierden we elk jaar Sinterklaas, cadeautjes geven aan elkaar. In mijn vrije tijd sport ik: fitness en voetbal.

Ik vind het fijn in Nederland. Er is hier vrijheid en ik kan naar school. Maar het weer is hier anders. Het is echt koud!

Als er weer vrijheid is in Eritrea ga ik misschien terug.

Hoofdstuk 8: Investerings en opbrengsten, een samenvatting

Volledigheidshalve staat hieronder de hele tabel weergegeven, onderdelen van de tabel zijn per hoofdstuk toegelicht. In de tabel zijn zowel apparaatslasten als programmakosten opgenomen.

Ambitie	Activiteit	Realisatie
	Apparaatslasten W&I, Zorg en Welzijn, ROM	987
	Monitor 2018	8
	Voorbereiden Veranderopgave Inburgering	25
Wonen	Kosten die meegenomen zijn ihkv onzelfstandige huisvesting (leegstand, herstelkosten, woonbegeleiding, huurderiving) ¹⁴	181
Onderwijs	IB+	67
Gezondheid	Netwerk actief gezonder	-
W&I	Maatschappelijke begeleiding	125
	Juridische begeleiding	75
	Tolken	13
	PPS-V's	7
	(individuele en duale) Trajecten	187
	Pilot klaar voor een baan	30
Kwetsbare doelgroepen	Kwetsbare jongeren met laag IQ (maatwerktraject via PrO)	140
	Jongeremodule	32
Totaal		

Inzet en investeringen beleids capaciteit

De beleids capaciteit is integraal ingezet op de vijf ambities. Soms is deze inzet concreet aan een van de ambities koppelen, maar vaak was er sprake van een combinatie van de gestelde ambities. Dat is ook de kracht van de gekozen integrale aanpak van het programma 'Van vluchteling naar Almeerder'. Daarnaast wordt er beleids capaciteit ingezet voor het voorbereiden van bestuurlijke vraagstukken, raadvragen, opstellen van de monitor en de financiën.

Uitvoerings capaciteit

In 2019 hebben meerdere personen zich in de uitvoering in wisselende samenstelling bezig gehouden met de vergunninghouders. Het betreft dan zowel de rechtmatigheid (koppelen woningen, verstrekken uitkeringen en kredieten voor de woninginrichting) als de doelmatigheid (klanten richting werk, scholing of maatschappelijke activiteiten begeleiden, werkgeverscontacten, enzovoort) en inburgering (dit betreft dan met name de handhaving van inburgeringstrajecten die nog vallen onder de oude wet Inburgering en waar de gemeente alleen handhaaft, dit staat feitelijk los van het programma). En de coördinatie van deze drie.

¹⁴ Vanuit afdeling ROM

Een deel van de kosten voor de rechtmatigheidswerkzaamheden (namelijk 2 fte waarmee de verhoogde asielinstroom de klanten wordt bediend) en de volledige kosten voor inburgering zitten in de reguliere formatie en budgetten (samen 4 fte).

De kosten voor de extra capaciteit in verband met de uitvoering van het programma voor de rechtmatigheid en de doelmatigheidswerkzaamheden en coördinatie worden bekostigd uit het programma. Een deel van deze kosten worden gefinancierd vanuit de toegekende AMIF (Fonds voor Asiel, Integratie en Migratie) subsidie.

De medewerkers zijn in verband met de tijdelijkheid van het budget grotendeels inhuurkrachten. De totale kosten die hiermee in 2019 gemoeid waren conform de begroting.

Korte samenvattingen van de opbrengsten van de vijf ambities

1. Taakstelling huisvesting

De realisatie van de taakstelling blijft ondanks de intensieve samenwerking van alle betrokken partijen een punt van aandacht.

In het kader van de onzelfstandige huisvesting zijn de afspraken met de betrokken partijen aangescherpt:

- De onzelfstandige huisvesting in zorgvastgoed is opnieuw op het niveau 'schoon, heel en veilig' gebracht en dit wordt beter gemonitord.

2. Toeleiding naar onderwijs

In samenwerking met ROC van Flevoland, Windesheim Flevoland, Taalcentrum Almere en de Academie van de stad is het traject IB+ vervolgd. Dit heeft concreet geleid tot:

- Vervolgklas IB+ met 22 studenten.
- Betrokkenheid met het bedrijfsleven is verder uitgewerkt (stages, excursies, contact met o.a. de Rotary)
- Vervolg opdrachtverstrekking en monitoring van de peer to peer coaching door de Academie van de Stad inclusief nazorg.

In overleg met diverse sectororganisaties (techniek, horeca, zorg) is er aandacht gevraagd voor de doorstroom richting de arbeidsmarkt met de juiste kwalificaties (onder andere via BBL constructie). In 2018 is de pilot 'Klaar voor een baan' gestart. Dit heeft geleid tot:

- Er geëxperimenteerd is met een intensieve variant rondom 'dual inburgeren'. Dit experiment loopt vooruit op de nieuwe wet 67% is in de pilotperiode er in geslaagd om aan de inburgeringsplicht te voldoen.
- Er is kennis en ervaring opgedaan met potentiële werkgevers die vergunninghouders een dienstverband willen aanbieden: 16 deelnemers hebben betaald werk of volgen een leerwerktraject bij een werkgever.

3. Taal, participatie en werk

Modulaire opbouw (maatwerk) van de inzet van de maatschappelijke begeleiding

- Inkoopovereenkomst met Vluchtelingenwerk en VMCA
- Visuele menukaart waarin alle modules zijn uitgewerkt
- Gezinnen met kinderen krijgen altijd een extra begeleidingsaanbod aangeboden. Doel is om de participatie en deelname aan voorzieningen in de wijk te vergroten.

4. Gezondheid / welzijn verbeteren

Organisator van het netwerk 'Actief gezonder' met diverse partijen in de stad (de Schoor, VMCA, Vluchtelingenwerk, JGZ, GGD, Zorggroep Almere, I-psy, Humanitas, het COA, gemeente) en het overleg 'statushouders in de wijk'. Dit heeft concreet geleid tot:

- Specifieke scholing (huisartsen en ondersteuners) over de doelgroep 'vluchtelingen'

- Multiculturele vrouweninloop is gestart.
- Optimaleren van de introductie van de statushouder bij de huisarts (warme overdracht)
- Afstemmingsoverleg gestart: statushouders in de wijk.

5. Kwetsbare doelgroepen

In samenwerking met Vluchtelingenwerk is er een specifieke jongeremodule ontwikkeld.

Deze module gaat specifiek in op :

- Voeren van een zelfstandig huishouden
- Financiële zelfredzaamheid
- Gezinshereniging

Er is een vervolgtraject ontwikkeld voor jonge statushouders met een laag IQ. Dit heeft geleid tot een duaal traject gericht op een combinatie van inburgering, onderwijs (Entree / MBO1) en werk. Dit traject duurt twee jaar.

Bij probleemsituaties wordt er incidenteel gebruik gemaakt van Destiny Foundation. Hiermee wordt er – waar nodig – een culturele brug geslagen tussen de cliënt en de gemeente.

In het kader van de onzelfstandige huisvesting (voor o.a. ex-amv-ers) zijn de afspraken met de betrokken partijen aangescherpt:

- Er wordt gewerkt aan een verbetering van de samenwerking tussen verhuurder, woonbegeleiding en WMO-begeleiding.

Gemeente Almere
Afdeling Bestuursadvies en Ondersteuning/Team O&S
Postbus 2500
1300 AE Almere

Telefoon: 14036
E-mail: info@almere.nl
Website: www.almere.nl

Maart 2020

Projectnummer: P2019-011

Gemeente Almere

